

Be kaukės

Algirdo Juliaus Greimo 100-ųjų gimimo metinių minėjimo renginiai išibėgėja. Nežinau, kaip šio plano sumanytojai vertina pasaulyje pripažinto mokslininko minėjimų kokybę, tačiau vienas, kuriame teko dalyvauti, man labai patiko.

Maskvoje, J. Baltrušaičio namuose, vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Apie dievus ir žmones. Des dieux et des hommes: A. J. Greimas šiandien“, kurioje buvo pristatyta ir jo knyga rusų kalba „Apie dievus ir žmones: lietuvių mitologijos studijos“.

Konferenciją surengė Lietuvos ambasada, Rusijos mokslų akademijos Slavų studijų institutas ir Maskvos valstybinio universiteto Pasaulio kultūros institutas.

Knygą, Lietuvoje pasirodžiusią nepriklausomybės atkūrimo metais, į rusų kalbą išvertė M. Čepaitytė, konferencijoje pateikusi įdomų pranešimą apie A. J. Greimo gyvenimą Tuloje, kur jis ir buvo pakrikštytas.

Medžiaga apie anų laikų karų ir revoliucijų mėtytas vėtytas lietuvių šeimas būtų įdomi ir lietuvių kalba. Knygos įvadą parašė Vilniaus universiteto profesorius K. Nastopka. Jo aiškų drūtą pranešimą „A. J. Greimo semiotinė mitologija“ galėjo suprasti net konferencijos stebėtojas prašalaitis.

Būtų keista vykti į Rusiją, ypač į Maskvą, tarsi užsidėjus akidangčius, juolab beveik 20 metų ten nebuvus.

Kaip visada įdomu buvo klausyti Yale'io universiteto profesoriaus T. Venclovos pastabų ir prisiminimų apie jo susitikimus su A. J. Greimu. Galima paminėti dar ne vieną konferencijos dalyvį – mokslininką žvaigždę, Lietuvos draugą, Baltų ir slavų tyrimų centro vadovą, Maskvos valstybinio universiteto Pasaulio kultūros instituto direktorių V. Ivanovą (tiesa, vaizdo įrašė), akademiką N. Kazanskį, konferencijos sielą T. Civjan, talentingą jauną, lietuviškai laisvai kalbančią mokslininkę M. Zavjalovą.

Bet ne mažiau svarbu ir kita – nuoširdi konferencijos atmosfera atitiko Lietuvos ambasados pastangas ją tokią padaryti.

Tiesą sakant, šiulaikinėmis

Mečys
Laurinkus

čiau bandymus fiziškai atkurti senovinius papročius su ritualizuotomis apeigomis ir net skleisti juos kaip tam tikrą ideologiją vertinau skeptiškai. Tiesą sakant, susidomėjęs laukiau, ką apie filme pamatytus dalykus pasakys žymūs šios srities mokslininkai.

Nustebau, kad žinovai apie lietuviškas entuziastų pastangas aktualizuoti, regis, šimtmečiais užklotas senovines apeigas kalbėjo ne tik tolerantiškai, bet ir susidomėję.

T. Civjan nuomone, tradiciją, ne vakar arba užvakar sukurtą, šiais laikais reikia vertinti, nesvarbu, kad laikas daug ką modifikuoja – tradicijos nėra tik mokslo objektas, bet ir tam tikrų vertybinių nuostatų grandinė iki šių laikų. Buvo ir tiesmukiškų klausimų. Pavyzdžiui, ar tie, kurie propaguoja „pagonišką“ apeigas, yra krikščionys?

Kaip jau minėta, A. J. Greimas krikštytas Tuloje. Ten ir buvo sudarytos sąlygos pasimelsti už didį mokslininką katalikiškoje bažnyčioje. Sovietmečiu ji buvo paversta sandėliu, dabar atstatyta. Kukli. Klebonas moka lietuviškai. Susisiekimas su Tula – moderniu greitkeliu.

Būtų keista vykti į Rusiją, ypač į Maskvą, tarsi užsidėjus akidangčius. Politika nesidomėjau, nei aš šia tema ko nors klausiau, nei manęs teiravosi. Na, kaip jūs ten, Lietuvoje? O ką ir atsakyčiau? Ačiū, gerai. Vsi chorošo. Na, tai į sveikatą. Dzingt.

Beveik dvidešimt metų nebuvau Maskvoje, išvydau įspūdingų permainų. Infrastruktūra – europinio lygio. Nežinau, kiek pasikeitė žmonės, jų mąstymas, bet apie savo tautiečius Lietuvoje šiuo klausimu ne ką daugiau galėčiau pasakyti.

Įtariu, kad yra išlikęs vienas bendras visai posovietinei erdvei būdingas bruožas – kuo mažiau veltis į politines diskusijas ir nuomonę apie „procesus“ verčiau pasilaikyti sau.

Rusijoje tradiciškai tvirčiausiai ranką ant žmonių nuotaikų pulso laiko prozininkai, tačiau dabartinę rusų literatūrą menkai

Knygą, Lietuvoje pasirodžiusią nepriklausomybės atkūrimo metais, į rusų kalbą išvertė M.Čepaitytė, konferencijoje pateikusi įdomų pranešimą apie A.J.Greimo gyvenimą Tuloje, kur jis ir buvo pakrikštytas.

Medžiaga apie anų laikų karų ir revoliucijų mėtytas vėtytas lietuvių šeimas būtų įdomi ir lietuvių kalba. Knygos įvadą parašė Vilniaus universiteto profesorius K.Nastopka. Jo aiškų drūtą pranešimą „A.J.Greimo semiotinė mitologija“ galėjo suprasti net konferencijos stebėtojas prašalaitis.

Būtų keista vykti į Rusiją, ypač į Maskvą, tarsi užsidėjus akidangčius, juolab beveik 20 metų ten nebuvus.

Kaip visada įdomu buvo klausyti Yale'io universiteto profesoriaus T.Venclovos pastabų ir prisiminimų apie jo susitikimus su A.J.Greimu. Galima paminėti dar ne vieną konferencijos dalyvį – mokslininką žvaigždę, Lietuvos draugą, Baltų ir slavų tyrimų centro vadovą, Maskvos valstybinio universiteto Pasaulio kultūros instituto direktorių V.Ivanovą (tiesa, vaizdo įrašė), akademiką N.Kazanskį, konferencijos sielą T.Civjan, talentingą jauną, lietuviškai laisvai kalbančią mokslininkę M.Zavjalovą.

Bet ne mažiau svarbu ir kita – nuoširdi konferencijos atmosfera atitiko Lietuvos ambasados pastangas ją tokią padaryti.

Tiesą sakant, šiuolaikinėmis aplinkybėmis ne taip jau papras-tai pasiekti.

Jei reikėtų paminėti labiausiai patikusį konferencijos pranešimą, negalėčiau to padaryti, nes nesu nei semiotikas, nei lingvistas. Nors prisimenu A.J.Greimo lankymąsi sovietmečiu Vilniuje, kai lyg pas pranašą inteligentų „minioje“ skuodžiau iš vienos numatytos paskaitos vietos į staiga pakeistą kitą ir, sulaukydamas alsavimą, kad girdėčiau bent kas trečią sakinį, stengiausi suprasti, kas sakoma. Jeigu kas nors būtų pradėjęs giedoti Lietuvos himną, kažin ar rengėjai būtų pajėgę sustabdyti.

Vis dėlto vienas epizodas konferencijoje privertė apie kai kuriuos dalykus, susijusius su tautiečių požiūriu į savo gilią praeitį, pamąstyti ir kitaip. Entuziastinga tautosakos rinkėja R.Balkutė pakomentavo filmą apie tradicinę ne vienus metus daug žmonių patraukiančią Jorės šventę Molėtų rajone, Kulionių kaime.

Visada domėjausi mitologija, ta-

kalbėjo ne tik tolerantiškai, bet ir susidomėję.

T.Civjan nuomone, tradicija, ne vakar arba užvakar sukurta, šiais laikais reikia vertinti, nesvarbu, kad laikas daug ką modifikuoja – tradicijos nėra tik mokslo objektas, bet ir tam tikrų vertybinių nuostatų grandinė iki šių laikų. Buvo ir tiesmukiškų klausimų. Pavyzdžiui, ar tie, kurie propaguoja „pagoniškas“ apeigas, yra krikščytai?

Kaip jau minėta, A.J.Greimas krikštytas Tuloje. Ten ir buvo sudarytos sąlygos pasimelsti už didįjį mokslininką katalikiškoje bažnyčioje. Sovietmečiu ji buvo paversta sandėliu, dabar atstatyta. Kukli. Klebonas moka lietuviškai. Susisiekimas su Tula – moderniu greitkeliu.

Būtų keista vykti į Rusiją, ypač į Maskvą, tarsi užsidėjus akidangčius. Politika nesidomėjau, nei aš šia tema ko nors klausiau, nei mažes teiravosi. Na, kaip jūs ten, Lietuvoje? O ką ir atsakyčiau? Ačiū, gerai. Vsiu chorošo. Na, tai į sveikatą. Dzingt.

Beveik dvidešimt metų nebuvau Maskvoje, išvydau įspūdingų permainų. Infrastruktūra – europinio lygio. Nežinau, kiek pasikeitė žmonės, jų mąstymas, bet apie savo tautiečius Lietuvoje šiuo klausimu ne ką daugiau galėčiau pasakyti.

Įtariu, kad yra išlikęs vienas bendras visai posovietinei erdvei būdingas bruožas – kuo mažiau veltis į politines diskusijas ir nuomonę apie „procesus“ verčiau pasilaikyti sau.

Rusijoje tradiciškai tvirčiausiai ranką ant žmonių nuotaikų pulso laiko prozininkai, tačiau dabartinę rusų literatūrą menkai pažįstu. Girdėjau apie rusų kino režisieriaus A.Zviagincevo naujo filmo sėkmę Kanų kino festivalyje. Ankstesnis jo kūrinys „Leviatanas“ – pribloškiantis.

Su žmona N.Laurinkiene, kuri skaitė pranešimą konferencijoje, J.Vachtangovo teatre lankėmės Lietuvoje garsios teatro režisierės A.Cholinos šokio spektaklyje „Vyrai ir moterys“. Aukšto meninio lygio kūrinys, salė sausakimša.

Režisierius R.Tuminas Rusijoje jau yra tapęs teatro meno klasika. Plepama, kad ant kulnų jam jau lipa kitas režisierius – M.Karbauskis.

Mano manymu, visi šie Lietuvos menininkai yra tikri kultūros ambasadoriai Rusijoje. Nekomentuosiu, kaip tokia kultūrinė misija vertinama kai kurių politikų Lietuvoje.

Džiaugiuosi, jog dabartinė Lietuvos valdžia nesusigūžė ir į A.J.Greimo minėjimo planus įtraukė jo vienos solidžiausių knygų pristatymą Maskvoje.